

Forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for intensivsykepleierutdanning

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 31.01.2020 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2 annet ledd.

Kapittel 1 Virkeområde og formål

§ 1. Virkeområde og formål

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler som gir intensivsykepleierutdanning, og som er akkreditert etter lov om universiteter og høyskoler § 1-2 og § 3-1.

Forskriften gjelder for intensivsykepleierutdanning på 90 og 120 studiepoeng.

Forskriften skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon.

§ 2 Formål med utdanningen

Intensivsykepleierutdanningen bygger på bachelorutdanning i sykepleie eller tilsvarende og norsk autorisasjon som sykepleier. Fullført intensivsykepleierutdanning på 120 studiepoeng gir mastergrad i intensivsykepleie og kvalifiserer for arbeid som intensivsykepleier. Kandidater som avslutter utdanningen etter 90 studiepoeng, har fullført videreutdanning i intensivsykepleie og kvalifiserer også til arbeid som intensivsykepleier.

Intensivsykepleierutdanningen skal kvalifisere kandidater til å utøve intensivsykepleie for å ivareta komplekse pasientsituasjoner med hyppige og raske fokusskifter og krevende mellommenneskelige møter. Utdanningen skal sikre at intensivsykepleiere innehar kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse til å utøve faglig forsvarlig, pasient- og familiesentret sykepleie til akutt og/eller kritisk syke i alle aldre.

Målgruppen for intensivsykepleie er akutt og kritisk syke mennesker som har behov for kontinuerlig behandling, overvåking og pleie. Det kan være pasienter med akutt sykdom, eller pasienter som har en akutt forverring av en kronisk sykdom. Målgruppen innebefatter også pasienter som har behov for overvåkning og gjenopprettelse av vitale funksjoner etter anestesi, kirurgi og traumer.

Akutt og kritisk syke, og deres pårørende kan på grunn av fysisk og/eller psykisk krise ha varierende mulighet for å gi uttrykk for og ta ansvar for sin situasjon. Pårørende skal anerkjennes som en ressurs for pasienten, og intensivsykepleieren skal veilede og støtte dem så de kan ta del i omsorgen av pasienten. Intensivsykepleiere skal utøve etisk forsvarlig omsorg med respekt for den enkeltes autonomi og verdighet. En intensivsykepleier skal gi kontinuerlig oppmerksomhet og nærvær for å fremme trygghet, håp og livsmot i en kritisk livsfase.

§ 3 Kompetanseområder

Intensivsykepleierutdanningen skal gi læringsutbytte i tråd med kravene i kapittel 2 til 6 for utdanning på 120 studiepoeng og kapittel 2 til 5 for utdanning på 90 studiepoeng, under følgende kompetanseområder:

- Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse
- Etikk, kommunikasjon og samhandling
- Forskning, kvalitetsarbeid og formidling
- Faglig ledelse, innovasjon og pasientsikkerhet
- Teknologi og digital kompetanse
- Masterkompetanse

Kapittel 2 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse

§ 4 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse - Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om organsystemers fysiologi, og patofysiologi–med særlig relevans for akutt og/eller kritisk sykdom
- b. har inngående kunnskap om farmakologi og legemiddelhåndtering, antibiotikabruk og resistensutvikling ved akutt og/eller kritisk sykdom som er relevant for yrkesutøvelsen
- c. har inngående kunnskap om palliasjon, behandlingbegrensninger og organdonasjon
- d. har inngående kunnskaper om kirurgisk stressrespons, postoperative komplikasjoner og ettervirkning av ulike anestesiformer
- e. har avansert kunnskap om smitteregimer og infeksjonsforebyggende tiltak
- f. har avansert kunnskap om organsvikt, akutte sykdommer og behandling hos aktuelle pasientgrupper
- g. har avansert kunnskap om systematiske kliniske undersøkelsesmetoder og vurderingsverktøy for å utøve intensivsykepleie
- h. har avansert kunnskap om forebyggende, behandlende, lindrende og rehabiliterende intensivsykepleietiltak

§ 5 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan selvstendig gjennomføre systematiske overvåking av pasienten
- b. kan identifisere, vurdere og analysere tegn og symptomer på endring i akutte, komplekse pasientsituasjoner
- c. kan analysere pasientens behov, selvstendig prioritere og gjennomføre helt eller delvis kompenserende intensivsykepleie ved svikt i pasientens grunnleggende behov

§ 6 Klinisk vurderings-, beslutnings- og handlingskompetanse – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende kunnskaper og ferdigheter for å ha handlingsberedskap og handlingskompetanse i akutte og kritiske situasjoner
- b. kan anvende spesialiserte kunnskaper og ferdigheter i utøvelsen av intensivsykepleie

Kapittel 3 Etikk, kommunikasjon og samhandling

§ 7 Etikk, kommunikasjon, og samhandling – Kunnskap

Kandidaten

- a. kan analysere faglige problemstillinger knyttet til intensivsykepleiens historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet
- b. har inngående kunnskap om etisk refleksjon og kan analysere faglig etiske problemstillinger
- c. har inngående kunnskap om situasjonsbevissthet, beslutningstaking, oppgaveløsning og teamarbeid (ikke-tekniske ferdigheter) og kommunikasjonsverktøy
- d. har avansert kunnskap om pasientens og pårørendes opplevelser, reaksjoner og behov ved akutt og/eller kritisk sykdom i et alders- og/eller flerkulturelt perspektiv

§ 8 Etikk, kommunikasjon og samhandling - Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan bruke relevante metoder i kommunikasjon og samhandling med kritisk syke pasienter og pårørende i komplekse situasjoner

- b. kan bruke pedagogiske prinsipper i informasjon, undervisning og veiledning til pasienter, pårørende og andre i det tverrprofesjonelle teamet

§ 9 Etikk, kommunikasjon og samhandling - Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan analysere, kritisk vurdere og reflektere over samhandling som kan påvirke pasientforløpet og/eller arbeidsmiljøet, samt iverksette tiltak som stimulerer samhandling
- b. kan selvstendig formidle, dokumentere, evaluere, og kvalitetssikre faglig og etisk informasjon om intensivpasienten
- c. kan identifisere og analysere faglige og etiske problemstillinger og anvende etisk refleksjon i komplekse situasjoner knyttet til intensivsykepleie

Kapittel 4 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling

§ 10 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om vitenskapelige perspektiver og kunnskapsformer som er relevant for å kunne utøve og videreutvikle intensivsykepleiefaget
- b. har inngående kunnskap om forskningsmetode og forskningsetikk
- c. har inngående kunnskap om kunnskapsbasert praksis
- d. har inngående kunnskap om kompetanseutvikling, kvalitetsforbedring og kvalitetskontroll relatert til intensivpasienten

§ 11 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan analysere relevante teorier, metoder og planlegge et avgrenset forskningsarbeid i tråd med forskningsetiske normer
- b. kan forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer innen intensivsykepleie

§ 12 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan anvende og formidle forsknings- eller kvalitetsarbeider for å bidra til utvikling av intensivsykepleiefaget

Kapittel 5 Faglig ledelse, innovasjon og pasientsikkerhet

§ 13 Faglig ledelse, innovasjon og pasientsikkerhet – Kunnskap

Kandidaten

- a. har inngående kunnskap om bruk av aktuelt lovverk, forskrifter og retningslinjer som regulerer intensivsykepleierens arbeid
- b. har inngående kunnskap om ledelse, organisering og endringsprosesser av tverrprofesjonelle tjenester knyttet til intensivpasienten, samt kunne identifisere barrierer for effektivt samarbeid
- c. har inngående kunnskap om risikofaktorer i helsetjenesten, prinsipper og tiltak for å redusere pasientskader på intensivavdelinger

§ 14 Faglig ledelse, innovasjon og pasientsikkerhet – Ferdigheter

Kandidaten

- a. skal selvstendig kunne planlegge, administrere, lede og utøve intensivsykepleie i samsvar med lover, forskrifter, retningslinjer og rammebetingelser
- b. kan analysere og forholde seg kritisk til ulike i kartleggings-, vurderings- og dokumentasjonsverktøy i utøvelsen av intensivsykepleie

§ 15 Faglig ledelse, innovasjon og pasientsikkerhet – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til nytenkning og i innovasjonsprosesser i klinisk praksis

Kapittel 6 Teknologi og digital kompetanse

§ 16 Teknologi og digital kompetanse – Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap om indikasjoner for bruk og prinsipper for administrering av digitale verktøy og relevant medisinsk utstyr i intensivmedisinsk behandling

§ 17 Teknologi og digital kompetanse – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan selvstendig administrere non-invasiv og invasiv respirasjonsstøttende behandling
- b. kan selvstendig bruke relevant monitoreringsutstyr
- c. kan bruke og kontrollere relevant medisinsk utstyr, og har et reflektert forhold til denne teknologiens muligheter og begrensninger

§ 18 Teknologi og digital kompetanse – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan bidra til at implementering og bruk av digitale verktøy og medisinsk utstyr er faglig forsvarlig

Kapittel 7 Masterkompetanse

§ 19 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Kunnskap

Kandidaten

- a. har avansert kunnskap innenfor valgt tema og metode for masteroppgave

§ 20 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Ferdigheter

Kandidaten

- a. kan gjennomføre et avgrenset forsknings- eller kvalitetsarbeid ved bruk av relevante metoder i tråd med forskningsetiske normer

§ 21 Forskning, kvalitetsarbeid og formidling – Generell kompetanse

Kandidaten

- a. kan formidle eget forsknings- eller kvalitetsarbeid for å bidra til utvikling av intensivsykepleiefaget

Kapittel 8 Studiets oppbygning og praksisstudier

§ 22 Studiets oppbygning

Intensivsykepleierutdanningen skal være helhetlig, der det faglige innholdet, de pedagogiske virkemidlene og praksisstudiene kobles sammen slik at læringsutbyttene oppnås.

Det skal tilrettelegges for at kandidater kan avslutte utdanningen etter 90 studiepoeng.

§ 23 Praksisstudier

Utdanningsinstitusjonene skal inngå samarbeidsavtaler med praksistilbyderen. Avtalene skal regulere ansvar, roller, kapasitet på praksisplasser, kompetanse og samarbeidsarenaer på alle relevante nivå, og kan også regulere forsknings-, utviklings- og innovasjonssamarbeid.

Utdanningsinstitusjonene skal ved utvelgning av avdeling for praksisstudier forsikre seg om at det tilbys relevante læresituasjoner, kunnskapsbaserte tjenester og kompetente veiledere. Utdanningsinstitusjonen skal tilby opplæring i veiledning, og partene skal samarbeide om plan for gjennomføring av veiledningsopplæring.

Utdanningsinstitusjonen har ansvar for å følge opp studentene hos praksistilbyder, skal være oppdatert i praksistilbyders problemstillinger og bistå i pedagogiske spørsmål inkludert planlegging av læringsaktiviteter, veiledningsmetodikk og evaluering.

Praksistilbyderen har ansvar for den daglige organiseringen av studentenes praksisstudier og den daglige veiledningen av studentene, og skal sørge for at praksisveileder er av samme profesjon og fortrinnsvis på masternivå. Praksisveileder bør som hovedregel ha formell veiledningskompetanse. Veiledning kan ivaretas av veilederteam bestående av fagpersoner fra utdanningsinstitusjonen og praksistilbyder.

Praksisstudiene skal utformes slik at læringsutbyttene oppnås. Praksisstudiene skal utgjøre minimum 30 uker à 30 timer per uke. Simulering, ferdighetstrening og andre praksisrelaterte aktiviteter skal supplere, men ikke erstatte praksisstudiene.

Kapittel 9. Ikrafttredelse og overgangsordninger

§ 24. Ikrafttredelse og overgangsordninger

Forskriften trer i kraft 1. juli 2021. Institusjoner som tilbyr intensivsykepleierutdanning kan selv velge om de vil følge denne forskriften fra høsten 2022. Fra 2023 skal alle institusjoner som tilbyr intensivsykepleierutdanning følge forskriften. Studenter som følger tidligere rammeplan, har rett til å avlegge eksamen etter denne inntil 1.juli 2025. Fra dette tidspunktet oppheves forskrift 1.desember 2005 nr. 1389 til rammeplan for intensivsykepleierutdanning.

Universiteter og høyskoler som tilbyr utdanningen, kan likevel tilby eksamen etter nevnte rammeplan inntil 31.12.2027.